

Růst subjektivního činitele a vědeckého řízení za socialismu*

Realizace cyklu věda — technika — výroba je úzce spjata s úlohou člověka v celém tomto procesu. Všeobecná úroveň společenského člověka, jeho poznávací schopnost, odvaha a rozhodnost se promítá jak v rozvoji vědy a techniky jako relativně samostatných komponentů společenského organismu, tak v uplatňování vědeckých i technických poznatků a objevů ve výrobě. Člověk však rozhoduje nejen o úrovni jednotlivých složek uvedeného cyklu, ale i o jeho řízení, které má zajistit optimální fungování systému věda — technika — výroba a realizaci celospolečenských cílů. Člověk se tedy objevuje jak na vstupu do systému, je rozhodujícím činitelem, který usměrňuje a řídí jeho vývoj, tak i na výstupu, neboť dosažené výsledky mají člověku sloužit. Současně však člověk musí dbát o to, aby cyklus věda — technika — výroba harmonicky zapadal do celospolečenského systému a aby se věda a technika v podobě negativních biologických, ekologických a jiných jevů neobrátily proti němu. Analýza umožňující odhalit místo a úlohu člověka uvnitř jednotlivých komponentů i v rámci cyklu jako celku, jakož i vzájemné vztahy mezi jeho složkami, je důležitým předpokladem pro správné řízení vědeckotechnické revoluce i pro využití jejích výsledků při budování vyspělé socialistické společnosti.

Současná vědeckotechnická revoluce vede k zásadním změnám v úloze vědy a techniky ve výrobě, ale i k novým jevům v postavení subjektu ve výrobním procesu: klade značné nároky na jeho úroveň, schopnosti a umění řídit.

Věda a technika, představující sílu lidského intelektu i vzrůstající schopnost člověka ovládat přírodní procesy, umožňují postupný přechod od výroby založené na mechanickém strojovém systému

k výrobě opírající se o úspěchy kybernetiky a automatizace. Automatizovaný výrobní proces má zcela jiné parametry. Nepředstavuje pouze technické zdokonalení výroby, ale též závažné změny ve vztazích mezi člověkem a technikou, člověkem a přírodou. Člověk a společnost již mezi sebe a přírodu nekladou řemeslný nástroj či mechanický stroj jako prostředek své činnosti, ale svébytný, samočinný a osvojený technický proces. Pracující člověk je vyvazován z bezprostředního zhotovování věcí, z přímého přemáhání přírody. Ve výrobě není nucen používat hlavně svou fyzickou sílu, ale svůj intelekt, neboť výrobní síly založené na automatizovaném systému jsou jinak strukturovány než za existence mechanických strojů. Průnik kybernetiky a automatizace do výrobních sil podmiňuje jejich vnitřní technickou jednotu kvalitativně jiné úrovně a ztělesňuje materializaci lidského vědění. Vzniká materiálně technická báze pro odstranění tradičního protikladu mezi člověkem a strojem průmyslové buržoazní civilizace, projevující se v atomizaci práce na veliký počet dílčích úkonů a v podřízenosti dělníka stroji. Vlivem vědeckotechnické revoluce se vztah člověka a techniky nekládá již na bezprostředním podílu pracujícího člověka na produkci a službě stroji. Dělník není nucen vykonávat namáhavou fyzickou práci a jeho činné uplatnění se přesouvá k provádění specifiky lidských úkonů — intelektuálně náročnější činnosti, jako je kontrola a usměrňování technických a technologických procesů probíhající bez jeho přímé účasti, programování, konstruování, budování a seřizování automatizovaných systémů. Zavedení automatů, které představují nejradikálnější převrat v oblasti techniky, jaký lidstvo za svou historii uskutečnilo, způsobilo daleko-

* Referát ze VII. sovětsko-československého symposia *Přednosti socialismu a vědeckotechnická revoluce*.

sáhlé změny ve vztazích mezi člověkem a technikou. Postupně se likviduje stará základna činného sebeuplatnění člověka, neboť automatizovaný systém přebírá výkon většiny úkolů v bezprostřední výrobě, které dříve plnili dělníci. To má závažné důsledky nejen pro řízení výroby, ale i vědy, techniky a pro jejich vzájemné vztahy.

Další významný moment ve vztazích mezi člověkem a technikou, podmíněný zavedením automatizace do výroby, spočívá v tom, že automatizovaný výrobní systém nevystupuje vůči člověku jako pouhá věc, jako tomu bylo v případě řemeslného nástroje, či jako zvláštní technický fenomén, jako tomu bylo v případě mechanických strojů. Jde o svěbytný proces, jehož zdroj samopohybu a regulace je založen na zákonitostech jemu vlastních. Sféra těchto zákonitostí značně překračuje zákonitosti buržoazního mechanického strojového systému. Prohlubuje se „lidská“ povaha automatizovaného procesu, neboť demiurg automatizovaného systému — člověk, společnost — může úspěšně zvládnout tento proces jedině s pomocí vědy. Automatem se prohlubuje společenský rozměr techniky, který byl doveden do všeobecnosti a prakticky realizován. Ve velkovýrobě založené na mechanických strojích se sféra, která nebyla zvládnuta společenským poznáním, stávala věcí dělníka, jehož um a dovednost se opíral o empirickou zkušenost a rutinu. U automatizovaného systému by podobný postup nebyl možný, neboť pouhá empirie nemůže být pro zvládnutí tohoto procesu dostatečná. Proto než se přistoupí ke konstruování a budování automatizované soustavy, je napřed nutno si celý proces podrobně vědecky osvojit. Věda, která prostupuje celou strukturu výrobních sil, nás staví před závažný úkol zajistit vývoj nejen určitých komponentů výrobních sil, jak tomu bylo do nedávné doby, ale jejich vývoj v celé komplexnosti, včetně ostatních stránek společenského organismu. Automatizovaný proces představuje moc společenského vědění, sílu a schopnost společnosti realizovat výsledky vědy. Praktická realizace vědy přináší však řadu konkrétních technických problémů a těžkostí, s nimiž nebylo možno předem počítat. Jedná-li se o automatizovaný systém, pak racionální zvlád-

nutí potíží a paralyzování negativních vlivů techniky vyžaduje aktivní účast pracovníků z výroby. Racionalizace se nemůže v tomto případě opírat o rutinu a zkušenosti získané jen na základě dlouhodobé účasti pracovníka ve výrobním procesu. Vyžaduje zručnost, dovednost i bohaté zkušenosti, založené na seriózní znalosti vědy a techniky. Výrazem nových nároků na pracovníky vědecké, technické i výrobní sféry a na jejich vzájemné propojení jsou v současné době brigády socialistické práce.

K závažným změnám ve vztazích mezi člověkem a technikou patří též skutečnost, že společnost saturuje automatizovaný systém mnohem vyšší mírou samostatnosti, než tomu bylo u mechanické strojové soustavy. Uvedením automatizované výroby do chodu se výrobní proces stává do značné míry nezávislý na člověku. Je to dáno vnitřními zdroji a zákonitostmi automatizované techniky. První dojem může vyvolat asociaci o škodlivém osamostatňování techniky, představující pro člověka a pro celou společnost vážnou hrozbu. Nebezpečí dehumanizačních, depersonalizačních a antisociálních důsledků techniky není však aktuální vždy, ale pouze v určitých společenských podmínkách. Současně nutno docenit lidský aspekt automatizovaného systému založený na technickém a technologickém sjednocování pracovních činností, které dříve odděleně vykonávali dělníci. Vytváří se materiální základna umožňující překonat negativní vlivy staré dělby práce na člověka a antagonistické rozpory mechanické strojové velkovýroby kapitalismu. Nová jednota výrobního procesu založená na automatizaci a kybernetizaci naléhavě požaduje pracovníka nového typu. Pracovník, jehož úkolem byla bezprostřední obsluha stroje, se začíná stávat anachronismem, neboť jeho úzká specializace je nepotřebná a kromě toho se stává překážkou pro pokrok. Nároky spojené s praktickým uskutečněním automatizace dokáže zvládnout pracovník, jehož příprava má široký vědecký a technický základ, který má bohaté zkušenosti a vyvinutý cit pro fungování automatických systémů. Automatizovaný výrobní systém nás tak staví před otázku rozvoje lidských sil. Klade nové požadavky na

růst subjektivity společnosti i člověka. Je činitelem, který významně stimuluje rozvoj člověka, neboť úspěšné zvládnutí velikých úkolů ve vědě a technice, realizace jejich výsledků ve výrobě i ostatních oblastech společnosti. jakož i řízení odpovídajících procesů, závisí na jeho neustálém, cílevědomém a bohatém rozvoji. Je zcela evidentní, že právě subjektivita značně rozvinutého lidského díla — automatizované soustavy — pomůže prokrestit cestu a vytvořit materiálně technické předpoklady pro svobodný rozvoj lidského jedince i společnosti. Automatická a kybernetická technika tak pomáhá nastolovat a v určitém smyslu i řešit otázku mnohostranného rozvoje člověka. V tom spočívá její revoluční a humanizační přínos. Proces kybernetizace a automatizace výroby je však teprve na počátku a jeho postupná realizace přináší celou řadu potíží a komplikací. Jedním z velmi obtížných problémů je řešení rozporu mezi potřebami rozvoje socialistického člověka jako celistvé bytosti a technickými, organizačními, ekonomickými či jinými možnostmi společnosti tyto potřeby realizovat. Pro řešení tohoto rozporu má veliký význam právě věda a technika. Jejich obrovský potenciál bude ovšem možno využít ku prospěchu člověka a jeho pokrokového poslání teprve v budoucnosti. Orientace na budoucnost však nesnižuje, ale naopak akcentuje význam dneška, neboť v současné době vytváříme nezbytné předpoklady pro to, aby se lidská relevance vědy a techniky mohla plně rozvinout a uplatnit. Jedním z důležitých předpokladů jejich využití je vědecké řízení.

Vědeckotechnická revoluce staví do nového světla nejen člověka a techniku, ale i problém řízení. Vznikají nové nároky na hlubokou vědeckou analýzu řídicích procesů, na řídicí systémy, techniku i subjekt řízení, člověka, na jeho umění řídit. Bez vědy a potřebných dovedností a schopností není člověk s to úspěšně zvládnout proces soudobé vědeckotechnické revoluce. S novými nároky na řízení neobyčejně vzrůstají též požadavky na kvalifikaci a celkovou vyzrálост subjektivního činitele. Řízení propojuje celý cyklus věda — technika — výroba a současně akcentuje jeho sociální a třídní aspekty, neboť jako atri-

but vládnoucích ekonomických vztahů podřizuje výsledky vědeckotechnické revoluce přednostně zájmům třídy, která je u moci. Sociální zaměření řízení se rovněž promítá v jeho aktivním podílu na určování cílů, k jejichž dosažení mají úspěchy ve vědeckotechnické revoluci napomáhat. Řízení je velmi významným prostředkem ovládnutí vědeckotechnické revoluce. Avšak velmi záleží na tom, kdo jím disponuje.

Ve vyspělé kapitalistické společnosti jsou vztahy mezi vědou, technikou a výrobou na jedné straně a řízením na straně druhé krajně rozporné. Rozvoj vědy a techniky stimuluje pokrok řízení, ale současně je determinován jeho sociálně třídní podstatou. Kapitál využívá poznatků vědy a techniky ke zdokonalení řízení podniků, odvětví a pomocí státních zásahů usiluje o regulaci celé ekonomiky i společenského systému.

Tyto pokusy jsou korunovány jistými úspěchy v teorii i praxi řízení, což svědčí o tom, že kapitál je schopen se do určité míry přizpůsobovat trendům rozvoje vědy a techniky. Pod tlakem revolučního dělnického hnutí a vlivem rozmachu socialismu je nucen část získaných prostředků poskytovat na zlepšení životních podmínek pracujících. Snaží se však tento fakt využít ve svůj prospěch — k apologetice buržoazního zřízení a rafinovanějším metodám manipulace s pracujícími. Rozvoj vědy a techniky umožňuje zdokonalovat řízení, což se projevuje především ve zkvalitňování jeho technickoorganizační stránky. Řízení samo pak k rozvoji vědy a techniky významně přispívá. Avšak sociální funkce a třídní charakter řízení způsobuje, že je účinným nástrojem, kterým vládne kapitál. Řízení preferuje zájmy, cíle i hodnotovou orientaci kapitálu a dbá o to, aby věda, technika a další zdroje, jimiž disponuje, byly co nejúčelněji využity k jejich realizaci. Řízení pomáhá prohlubovat racionalitu výroby v kapitalistických podnicích, podílí se na efektivním vynakládání lidské práce a snaží se omezovat sféru živelnosti a anarchie. Vzniká paradoxní situace. Věda a technika zpředmětněná v automatizovaných výrobních systémech vytváří materiální základnu umožňující osvobození pracujících a odstranění

antagonistických protikladů buržoazní společnosti, ale řízení používá vědu a techniku v zájmu kapitálu, zaměřuje je proti pracujícím a přeměňuje je v člověku cizí a nepřátelské síly. Ne jedné straně usiluje o efektivní využití vědy a techniky, na druhé straně obrací tyto výtvořby lidského ducha proti člověku samému. Důsledkem je nepředstavitelné mrhání tím nejvzácnějším, čím řízení disponuje, pracujícím člověkem. Člověk se vlastně stává objektem svých sil, které zpředmětněny a oduševněny v podobě kapitálu a jeho atributů – vědy, techniky a řízení – si jej podmaňují. Pracující člověk je degradován na pouhý prostředek k realizaci cílů „vyšší“ entity, které mu jsou naprosto cizí. V závislosti na stupni uvědomění si tohoto faktu pak usiluje o změnu existujících poměrů. Dostává se ovšem do střetu s buržoazním řízením.

Řízení se současně projevuje jako aktivní nositel odcizení. Zrozeno buržoazními poměry, snaží se ze všech sil o jejich udržení a upevňování. Přispívá sice k oslabení určitých excesů kapitalistického trhu, ale není schopno důsledně překonat živelnou hru jeho slepých sil ani v rámci buržoazního podniku, tím méně pak v rozsahu celé společnosti. Disharmonie, deformace a krize kapitalistického společenského systému jsou tudíž přirozeným symptomem buržoazního systému a jeho řízení. Obavy z techniky, které někteří vědci na Západě vyslovují, mají tedy své oprávnění v kapitalistických podmínkách. Nemůžeme však souhlasit s tím, aby vývody o hrozcí technické záplavě byly mechanicky aplikovány i na socialistické státy. Rovněž je zcela neakceptovatelná i druhá krajnost považující vědu, techniku a řízení za činitele, které dokáží zbavit kapitalismus sociálních neduhů, odstranit krize, a dokonce spasit lidstvo. Tak například americký odborník na řízení P. Drucker píše v práci *Věk diskontinuity*: „Za prvé, třídní boj byl překonán novou technologií: především elektrickou energií. Tato nová technologie vytvořila nová, produktivnější, a tudíž lépe placená zaměstnání. Za druhé, třídní boj byl překonán vzděláním, které poskytlo vzrůstajícímu počtu chudých dětí příležitost opustit „třidu“, k níž je marxistická ideologie odsoudila. Avšak třídní boj byl

především překonán vědeckým řízením F. Taylora, který jako první aplikoval vědu v práci, a tudíž učinil poprvé dělníka produktivním“ [Drucker 1968 : 120]. J. Fourastié dokonce tvrdí, že vznik manažerů a oddělení řízení od vlastnictví způsobilo zánik kapitalismu. Management považuje za nejdůležitější společenskou vědu, za „novou epochu“, epochu postindustriální společnosti, v níž se ideologické vědomí přetavuje v deideologizované řízení, nastolující místo kapitalisty anonymní systém s optimálním kritériem [Fourastié 1957 : 102]. Metodologickým základem interpretovaných názorů je metafyzické odtrhování technickoorganizační stránky buržoazního řízení od jeho sociálně třídního obsahu. Má to umožnit důkaz o uhasínání třídního boje v kapitalistické společnosti a o samovolné přeměně kapitalismu v dokonalejší postindustriální společnost. I když názory o možnostech řízení v buržoazní společnosti jsou často značně přexponované, přece jen jejich racionální podtextem je, že signalizují narůstající potřebu celospolečenského řízení, jejíž význam současná vědeckotechnická revoluce silně akcentuje.

Avšak nastolení celospolečenského řízení není uskutečnitelné bez revolučního vystřídání kapitalismu socialismem. Reálná cesta se rýsuje ze spojení vědeckotechnické revoluce se socialismem. Naděje a tužby dělníků a ostatních vrstev pracujících na celém světě se proto nikoli náhodou obracejí k socialismu, který plánovitě uvolňuje síly skryté v celospolečenském sjednocení i řízení a usměrňuje pokrok vědy a techniky ku prospěchu člověka a celé společnosti.

Řízení za socialismu může splnit své celospolečenské poslání, neboť se opírá o celospolečenské vlastnictví výrobních prostředků a v praxi realizuje princip demokratického centralismu. Velké nároky vědeckotechnické revoluce mohou být realizovány pouze vyspělým subjektem řízení, reprezentujícím jednotu zájmů vrstev a tříd společnosti – socialistickým státem a společenskými organizacemi vedenými revoluční marxisticko-leninskou stranou. Jedině dělnická třída v čele s KSČ dokáže v našich podmínkách zajistit potřebný předstih ve vývoji vědy a techniky

i mnohostranný rozvoj člověka samého. Teorie a praxe výstavby socialismu prokazuje, že jako ve všech oblastech výstavby společnosti je i v oblasti vědeckotechnického rozvoje dělnická třída rozhodujícím činitelem. Jako přímý tvůrce materiálních hodnot má přirozený zájem na vědeckotechnickém pokroku, který je hlavním faktorem rozvoje výrobních sil, zvyšuje účinnost a zlepšuje podmínky její práce. Bez rozvoje vědy a techniky nelze odstraňovat těžké a monotónní práce, vyrovnávat rozdíly mezi fyzickou a duševní činností. Sociální osvobození, které dělnické třídě přinesla socialistická revoluce a výstavba socialismu, rozvoj vědy a techniky dále rozšiřuje [Zasedání 1974 : 46].

Vědeckotechnická revoluce staví socialistické řízení před nutnost nastoupit novou cestu a podstatně zkvalitnit dosavadní metody práce. Dříve řízení zpravidla zajišťovalo — podle konkrétních potřeb — rozvoj té které stránky sociálního organismu, aniž vždy v odpovídající míře přihlíželo k důsledkům v rámci systému jako celku. V současné době by podobný postup mohl vést k nenapravitelným škodám. Nejdůležitějším úkolem socialistického řízení v podmínkách vědeckotechnické revoluce je zabezpečení vývoje všech oblastí a složek společnosti — vědy, techniky, ekonomiky, politiky, kultury, vzdělání, zdravotnictví, služeb, ale i pracovního a životního prostředí, a spolu s tím všestranný rozvoj člověka. Jednotlivé části společnosti přitom na sebe musí vzájemně navazovat a ve svém celku tvořit harmonicky vyvážený a účelně fungující sociální systém, jehož nejvýznamnějším posláním je péče o člověka, o jeho vskutku bohatý rozvoj, o co nejlepší naplnění lidského života. Vědeckotechnická revoluce staví otázku tvořivých lidských sil a problém rozvoje člověka jako prakticky reálný v podmínkách socialismu a komunismu. Současně dává do rukou člověka a společnosti prostředky, které realizaci tohoto cíle umožňují. K nejvýznamnějším z nich patří bezesporu řízení, jehož vědecký charakter se neustále prohlubuje. Tato skutečnost klade též vyšší nároky na úroveň řízení, jež může úspěšně zvládnout úkol usměrňovat další rozvoj vědy, techniky a výroby ku prospěchu člověka a celé společnosti jen teh-

dy, bude-li vědecký model řízení tvořit organickou součást marxisticko-leninské koncepce společnosti. Tato koncepce je založena na hegemonii dělnické třídy a jejím pevném spojení se všemi vrstvami pracujících při výstavbě socialismu a komunismu. Bez široké účasti dělníků, družstevníků a pracujících inteligence na řízení celé společnosti by nebylo prakticky možné vybudovat komunismus. Má-li být zajištěn rozvoj vědeckého řízení socialistické společnosti za aktivní účasti pracujících, je nutno pro to vytvářet předpoklady jak technicko-organizačního, tak sociálně ekonomického charakteru. Vědecké řízení je tudíž činitelem, který významně přispívá k tomu, že člověk a jeho mnohostranný rozvoj se stává ústředním problémem pohybu společnosti ke komunismu. Pokrok řízení umožňuje plně automatizovat řízení technických a technologických procesů v cechu a v podniku. Na vyšších stupních, kde narůstá význam sociálních faktorů, se však omezuje možnost automatizovat řídicí procesy. Řídit složité sociální procesy, rozvoj náročné tvořivé činnosti — vědecké, inženýrskotechnické, jednotlivců i celých kolektivů — je neobyčejně komplikovaný, ale závažný úkol. Jak píše V. G. Afanasjev: „Řízení je mimořádně vysoká forma tvořivosti člověka, kolektivní tvořivost, kterou nedokáže zvládnout ani ta nejdokonalejší automatizace“ [Afanasjev 1975 : 306]. Schůdné řešení představuje vhodná kombinace výstavby automatizovaných soustav řízení se širokým využíváním metod sociálního plánování. Tento postup umožňuje účinně řídit cyklus věda — technika — výroba tak, aby jeho optimální fungování vytvářelo nejvhodnější rámec pro harmonický rozvoj člověka a společnosti. Řízení cyklu věda — technika — vzdělávání — výroba — užití nemůžeme samozřejmě omezovat jen na sledování určitého aspektu, například jen na zkrácení cyklu nebo pouze na technické, ekonomické či jiné momenty. Zkrácení cyklu bezesporu patří k nejdůležitějším aspektům ve vývoji cyklu. Avšak redukovat takto dynamiku celého procesu jen na jeden — třeba ústřední — komponent by bylo vážným omylem.

Vědeckotechnická revoluce nás staví před úkol rozpracovat komplexní kritéria

hodnocení, v nichž odpovídající místo, kromě parametrů, o nichž jsme se zmínili, budou zaujímat též parametry sociálně politické, antropologické, psychologické, axiologické, ale i ergonomické, ekologické a další, promítající se v potřebné míře do sociálních plánů.

Literatura

- Afanas'jev, V. G.: *Social'naja informacija i upravljenje obščestvom*. Moskva, Politizdat 1975.
- Drucker, P. F.: *The Age of Discontinuity. Guidelines to Our Changing Society*. New York 1968.
- Fourastié, J. - Laleuf, A.: *Révolution à l'Ouest*. Paris, Presses Universitaires 1957.
- Zasedání ústředního výboru KSČ ve dnech 14. a 15. května 1974 k otázkám vědeckotechnického rozvoje československého národního hospodářství*. Materiály ÚV KSČ, květen 1974.

Резюме

Питтнер М.: Рост субъективного фактора и научного управления при социализме

Современная научно-техническая революция приводит одновременно с принципиальными изменениями в науке и технике и к росту требований к человеку в процессе производства, к его общему уровню и искусству управления.

Под влиянием научно-технической революции предъявляются новые требования к росту субъективности трудящегося человека, к его развитию. Успешное решение огромных задач в науке и технике и внедрение достигнутых результатов в производство и прочие сферы жизни, равно как управление соответствующими процессами, обусловлено целенаправленным многогранным развитием трудящихся. Научно-техническая революция при социализме помогает не только ставить, но в определенной степени и решать проблему человека и его универсального развития.

Успешное овладение процессом научно-технической революции и его направление на пользу всем трудящимся невозможно без управления в масштабах всего общества. Социалистическое управление объединяет весь цикл наука — техника — производство — потребление в единую систему и обеспечивает последовательную реализацию целей социализма. Управ-

ление в социалистическом обществе является важным фактором позволяющим эффективно использовать результаты научно-технического прогресса на благо всего общества.

Большим требованиям, выдвигаемым научно-технической революцией перед органами управления, соответствует лишь развитой субъект управления, выражающий единство интересов всех слоев и классов — рабочий класс во главе с марксистско-ленинской партией.

Summary

Pittner M.: Growth of the Subjective Factor and of Scientific Management under Socialism

Hand in hand with fundamental changes in science and technology, the contemporary scientific and technological revolution lays great claims on the role of man in the production process, his general level and art of management.

The scientific and technological revolution gives rise to new demands for the growth of the working man's subjectivity and for his development. The successful mastery of great tasks in science and technology, the realization of their results in production and in other areas of social life, as well as the management of the corresponding processes are conditioned by a purposeful and richest possible development of the working people. Under socialism, the scientific and technological revolution helps not only to pose but, to a certain extent, also to solve the problem of man and his universal development.

The successful mastery of the process of the scientific and technological revolution and its orientation in favour of all working people would be impossible without all-social management. Socialist management unites the whole cycle science-technology-production-utilization into an integrated system and secures a consequential realization of the goals of socialism. In socialist society, management is an important factor facilitating the effective application of the results of scientific and technological development for the benefit of the whole society.

The great demands made by the scientific and technological revolution on the organs of management can be successfully met only by a developed subject of management representing the unity of interests of all the strata and classes of society — i.e. by the working class led by the revolutionary Marxist-Leninist party.